

τριπετί μπό τις γραμμές του Ἀποστολάνη. Μὰ ἔχει τὴν αὐτοτέλειά του, ἔχει δικό του πόθο καὶ δικό του λόγον· καὶ ἀν κανεῖς μπό τὸ πρῶτο τοῦ αὐτοῦ ἐργο-γρατὶ ἄλλο δὲν γνωρίζει νὰ ὑπάρχῃ μπό τὸν ἴδιο συγγραφέα—θὺ μάλισται νὰ περιμένῃ κανεῖς καὶ περισσότερα πράγματα. Μὰ καὶ τόρα μῆδινε πολλὰ γόνιμα σημεῖα, ἡ στάσις ποὺ παίρνει στὸ πρόβλημα τοῦ λαοῦ, τοῦ ἔθνους, στὸ πρόβλημα τοῦ αἰδιοῦ, τῆς γνωστικῆς, ὁ τρόπος ποὺ ἀντικρίζει τὸ θάνατο, ἔπειτα ἡ κριτικὴ ποὺ κάνει σ' ἓνα βιβλίο ποὺ ἐγοίτενος τολμούς τώρα τελευτώνα χωρὶς νᾶζη πραγματικὰ λογοτεχνικὰ ἀξία, γιατὶ ὁ συγγραφέας του οὐδὲνται καὶ παραδέχεται μέσα στὶς αἰσθήσεις του, ὁ τρόπος ποὺ ἀντικρίζει τὴν φαντασία καὶ τὴν μνήμη, δῆλα αὐτὰ μαρτυροῦν καὶ δείχνοντας τὸν εκείνος ποὺ ἔγραψε τὸ βιβλίο αὐτὸς ἔχει μπεῖ στὸν κόσμο καὶ στὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος.

Σχοτός μον δὲν εἶταν νὰ κρίνω τὸ βιβλίο, ἀλλὰ νὰ τὸ χαιρετίσω, γιατὶ εἶναι χρήσιμο νὰ βλέπῃ κανεῖς πότες ὑπάρχουν κάπου-κάπου ἀνθρώποι ποὺ εἶναι παρά πάνω μπό τὰ ὕενταπατα τῆς «έποχῆς», ποὺ ἔχουν ἐλευθερωθεῖ μπό τὴν φύναριά τοῦ καιροῦ.

Θεσσαλονίκη, 5 Μαρτίου 1932.

I. N. Θεοδωρακόπουλος

Ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1929 καὶ 1930.

(Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Archiv für Geschichte der Philosophie)

Ἐις τὸ πρῶτον τεῦχος (τοῦ ἔτους Γ') τοῦ «Ἀρχείου Φιλοσοφίας» ἔδωκαμεν περίληψιν τῶν δημοσιευθέντων ἐν Ἀγγλίᾳ βιβλίων τῶν συγετικῶν πρὸς τὴν ἴστορίαν τῆς Φιλοσοφίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ γερμανικοῦ περιοδικοῦ ἀντλοῦντες τὸ ὄλικὸν δίδομεν κατωτέρω συγκριτικὴν περίληψιν τῆς ἐν Γαλλίᾳ κινήσεως κατὰ τὰ ἔτη 1929 καὶ 1930.

a) Ἄρειαντης.

Τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν σκέψιν ἥγαγε φυσικὰ εἰς τὴν ἔξέτασιν τῆς προ-ἐπιστημονικῆς σκέψεως ὡς στοιχείου ἀπαραιτήτου διὰ τὴν κατανόησιν τῆς πρώτης. Αἱ περὶ τῆς προ-ἐπιστημονικῆς σκέψεως κρατοῦσαι ἰδέαι μετεβλήθησαν σημαντικῶς ἐκ τῶν γενομένων ἀγαστικῶν, τῶν ἀνακαλυφθέντων παπύρων κτλ. Τὸ σύνολον τῶν γνώσεων ἡμῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἀφορᾷ τὸ βιβλίον τοῦ Abel Rey: La science dans l'antiquité. I La science orientale avant les grecs (Paris, La Renaissance du Livre 1 τόμ. 8^ο σελ. XVII καὶ 495). Φαίνεται ὅτι οἱ λαοὶ τῆς δυτικῆς Ἀσίας εἶχον ἥδη ἀπὸ τῆς τρίτης π.Χ. γιλιετηρίδος ἐκτεταμένας ἀριθμητικὰς γνώσεις, προφανῶς ὡς ἐκ τῶν

χαρακούμενος-χαρακούμενην ὑπολογίσματην των. Οι ὑπολογισμοὶ δῆμως εὑ-
τοῦ τῶν ὄποιων συνοπτὸς ἦτο ἡ πρόγνωσις τῶν μελλοντικῶν γεγονότων
εἶχε καθηκός συμβολικὸν χαρακτήρα, ἀπετέλουν οἰωνούς, καὶ δὲν ὑπε-
ρέβησαν τὸ στάδιον τῆς ἀπλῆς ἐμπειρικῆς ἁρουτίνας. Ἀντιθέτως ἡ χρι-
στικὴ τῶν Αἰγυπτίων εἶχε φθάσει εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, διότι, ὡς
παραπομπὴ ὁ A. Rey, εἰς τοὺς χριθμητικοὺς κανόνας ἀκολουθοῦσι πάν-
τος ἀποδεῖξει. Ἐγδιαφέροντα εἶναι ὅταν ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει περὶ
τῆς Ἰατρικῆς τῶν αἰγυπτίων.

Τὰ περὶ ἐπιστήμης ἐν Κίνᾳ καὶ ταῖς Ἰνδίαις εἶναι ἀσαφὴ λόγῳ
τῆς ἀδεικνύτος περὶ τὴν χρονολογίαν. Οὐκ ἔττον φαίνεται διὸ ἔτη
κατὰ τὸν ἔνγατον αἰώνα ἦτο γνωστὸν τὸ πυθαγόρειον θεώρημα.—Paul
Tannery, Pour l'histoire de la science hellène: de Thalès à Empedocle (Paris, Gautier-Villars, 8° σελ. XXI καὶ 434). Εἶναι δευτέρα
ἐκδοσίας τοῦ ἀλασικοῦ πλέον καταστάντος ἔργου διὸ τὴν μελέτην τῆς
ἀληγονικῆς ἐπιστήμης. Ὁ P. Tannery εἶναι ὁ πρῶτος ὁ διπολος ἐτόνισε
τὴν σπουδαιότητα τὴν διποίαν ἔχει ἡ Ιστορία τῆς ἐπιστήμης διὰ τὴν κα-
τανότητα τῆς φιλοσοφίας τῶν ἀρχαίων.—A. Diès: Platon (Flammar-
çon, σελ. 220). βιβλίον δέσσον θαυμασίαν εἰκόνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς δρά-
σεως τοῦ Πλάτωνος. — Perceval Frutiger: Les mythes de Platon,
étude philosophique et littéraire (8° σελ. 295, Paris, Alcan). Ἐρ-
ειθῆς μελέτη ἐπὶ τοῦ τόσον ἀμφισβητουμένου ζητήματος περὶ τῆς ἐν-
νοίας καὶ σημασίας τῶν πλατωνικῶν μύθων. Μύθος, κατὰ τὸν Fruti-
ger, εἶναι πᾶν ὅτι—ἔξαιρέσει ἀλληγοριῶν—ὅ συγγραφεὺς παρουσιάζει,
ὄγενον γρήσεως τῆς Διαλεκτικῆς, εἴτε ὡς συμβολικὸν εἴτε ὡς εὑρίσκο-
μενον ἔξω τῆς ουρίως γνώσεως, δηλαδὴ πᾶν ὅτι θεωρεῖ ὡς ἀπλῶς δυ-
νατὸν καὶ δχι ὡς βέβαιον. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δρισμοῦ τούτου ἔξετάζον-
ται τὰ κείμενα καὶ τὰ ὡς μυθικὰ θεωρούμενα χωρία. Εἰς τὸ δεύτερον
μέρος τοῦ βιβλίου γίνεται φιλοσοφικὴ ἔρμηνεία τῶν μύθων.—R. Schae-
rer: «Ἐπιστήμη καὶ Τέχνη» Etude sur les notions de connaissance
et d'art d'Homère à Platon (8° σελ. 222, Macon Protat). Τὸ ἔργον
τοῦτο περιέχει ἐπιμεμελημένην ἀνάλυσιν τῆς ἐννοίας τῶν δρῶν ἐπιστήμης
καὶ τέχνης τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ βιβλίου εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸν
Πλάτωνα. Ἀναφέρει δλα τὰ χωρία τοῦ Πλάτωνος ὅπου γίνεται λόγος
περὶ τῆς ἐπιστήμης, διὰ νὰ δείξῃ τὰς καταβληθείσας ὑπὸ τοῦ Πλάτω-
νος προσπαθείας πρὸς ἀπόκτησιν ἀκριβοῦς ἐννοίας τῆς ἐπιστήμης.—R.
Mugnier: Le sens du mot Θεῖος chez Platon (8° σελ. 253, Paris
Vrin). — Ὁ συγγραφεὺς ἔχει συλλέξει δλα τὰ χωρία ὅπου δ Πλάτων
μεταχειρίζεται τὴν λέξιν θεῖος, κατόπιν ταυτοποιεῖ αὐτὸν καὶ εὑρίσκει
ὅτι τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἀποδίδει δ Πλάτων εἰς πολλῶν εἰδῶν πράγματα:
θείους ἀποκαλεῖ τὸν θεόν, τοὺς δαιμονάς· δηλαδὴ πᾶν ὅτι ἔχει σχέσιν
πρὸς τὴν θρησκείαν ἢ εἶναι ὑπερφυσικόν· μετὰ ταῦτα ἀποκαλεῖ θεῖον
τὸ ὄρατον καὶ τὸ ἀγαθόν, ἐπίσης δῆμως καὶ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀρετήν,
τὸ οὐσιωδεῖς, πᾶν ὅτι εἶναι ἀθάνατον καὶ αἰώνιον (τὰς ἴδεας) τέλος τῆν
ψυχῆν. Ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως πειράζεται δ συγγραφεὺς νὰ καθορίσῃ τὸν

Ὕεδν κατὰ Πλάτωνα.—R. Mugnier: *La théorie du premier moteur et l'évolution de la pensée Aristotelicienne* (8° Paris, Vrin.). Τὰς ἀντιφάσεις αἱ ὄποιαι ὑπάρχουσιν εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς πρὸς τὸν ἕνα ἢ τοὺς περισσοτέρους ἀκινήτους κινητῆρας, εἶνε δυγατὸν γὰρ ἔξηγγήσωμεν μόνον παραδεχόμενοι μίαν ἐξέλιξιν ἐν τῇ σκέψει τοῦ Ἀριστοτέλους. Κατὰ ταῦτα παραδέχεται ὁ Μ. ὅτι ἐν ἡρχῇ ἐπρέσσειν ὁ Ἀριστοτέλης ἕνα ἀκίνητον κινητῆρα. Βραδύτερον δμως ἐπηρεασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀστρονομικοῦ συστήματος τοῦ Εὐδόξου παρεδέχῃ πλείονας τοιωτούς.

β) *Mεσαίων.*

E. Fleury: *Hellenisme et christianisme, St. Grégoire de Nazianze et son temps* (8° σελ. 382, Paris, Beauchesne). Ἡ βιογραφία τῆς Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζινοῦ οὐδὲν τὸ νέον περιέχει, κατότι εἰς ἐποικιδιομορτικὸν ὑφος γεγραμμένη.

Οἱ ἔρτασμὸς τῆς 1500ῆς ἐπετείου τοῦ Ἅγίου Αὐγούστινου ὑπῆρξεν ἢ ἀφορμὴ τῆς δημοσιεύσεως πολλῶν βιβλίων στρεφομένων περὶ τὸ πρώτων τούτου. Μόνον δμως τὰ ἔξης εἶνε δυγατὸν γὰρ θεωρηθῶσιν ὡς ἔχοντα ἀξίαν τινὰ ἀπὸ ἀπόψεως ἴστορίας τῆς φιλοσοφίας. — *Etudes sur St. Augustin* ὑπὸ R. Jolivet, Ch. Royer, P. Mounot, F. Cavallera, B. Romeyer, R. de Senetyl, δημοσιευθεῖσαι ἐν *Archives de Philosophie*, τόμ. VII. — *Calriers de la Nouvelle Journée*, ἀριθ. 17, St. Augustin (Paris, Bloud et Gay) περιέχοντα ἀρθρα τῶν M. Blondel, J. Reniaud, J. Chaix-Rey (la perception du temps chez St. Augustin), E. Castelli, J. de Lange, Ch. Boyer. — J. Reviron Les idées politico religieuses d'un évêque du IX siècle: Jonas d'Orleans et son «De Institutione Regia» (Paris Vrin), ἐν ἐκ τῶν πρώτων θρησκευτικο-πολιτικῶν συγγραμμάτων τοῦ μεσαίωνος, ἀν ὅγι τὸ πρῶτον. — Ulrich de Strassburg O. P. «Summia de Bono» livre I. Introduction et édition critique ὑπὸ Jeanne Daguillon (8° 135 καὶ 78 σελ. Paris Vrin.). Ἐκ τῆς ἐπιμεμελημένης μελέτης τοῦ συγγράφεως προκύπτει πλέον σαφῶς ὅτι ὁ Ulrich von Strassburg μαθητὴς τοῦ Albertus Magnus διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ ἔξιλίξει τοῦ μεσαίωνος καὶ τονίσας τὰ νεοπλατωνικὰ στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας τοῦ Albertus προπαρεσκεύασε τὸν νεοπλατωνικὸν χαρακτῆρα τοῦ λεγομένου γερμανικοῦ μυστικισμοῦ. — C. Ottaviano «L'Art compendiosa de R. Lulle, avec une étude sur la bibliographie et le fond Ambrosien de Lulle» (8° σελ. 161 Paris Vrin). — Melanges Mandonnet, «Etudes d'histoire littéraire et doctrinale du moyen-âge (8° 2 τόμοι, σελ. 511 καὶ 498. Paris, Vrin). Συλλογὴ διαφόρων σπουδαίων μνησγραφιῶν σχετικῶν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ μεσαίωνος, ἀποτελουσῶν τόμους ἀφιερωθέντας εἰς τὸν σοφὸν καὶ διακεκριμένον ἴστορην κ. R. P. Mandonnet.

L. Lehn: «La raison règle de la moralité d'après S. Thomas

(Paris, Lecoffre).— E. Hochedez : S. J. «Aegidii Romani Theorematum de esse et essenzia». Ὁ Aegidius Romanus ἡτο ἀρκετὰ γνωστὸς ὡς θρησκευτικο-πολιτικὸς συγγραφεύς, πολὺ διεγώτερον διμως ὡς μεταφυσικός. Τὸ κενὸν τοῦτο ἀνεπλήρωσεν ἡ θαυμασία ἐκδοσις τῶν Θεορημάτων του, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι ὁ Aeg. Romanus δὲν ἡτο πιστὸς διπαδὸς τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου ἀλλὰ πολλάκις ἀντιτίθετο διξύτατα πρὸς αὐτόν.

Archives d' Histoire doctrinale et littéraire du moyen-âge· ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ δημοσιεύονται ἀξιόλογοι συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας τοῦ μεσαίωνος ἵδια τῶν κ. κ. Mgr. G. Lacombe, B. Smalley, J. Gregory, R. P. Simonin, V. Lossky, M. Bouyges κτλ.

Jeanne Aneelet Hustache : Les «Vitae Sororum» d' Unterlinden, κατική ἔκδοσις τοῦ ἐν τῷ μεσαίωνι γγωστοῦ κειμένου. — M. d' Asbeck : «Ruy-broek l' Admirable» μυστικοπαθῶς τοῦ μεσαίωνος τοῦ ὀποίου τὰ ἔργα εἶνε μᾶλλον φιλολογία.— E. Gilson : «Etudes sur le rôle de la pensée médiévale dans la formation du système cartésien (8^ο σελ. 344, Paris Vrin). Αἱ μελέται αὗται ἔχουσιν ὅλαι ἐν καὶ νὸν θέμα τουτέστι τὸν καθορισμὸν τῆς σχέσεως τοῦ Descartes πρὸς τὴν σχολαστικὴν φιλοσοφίαν· μέρος τῶν μελετῶν τούτων ἐδημοσιεύθη ἡδη πρότερον· ἀλλαι δημοσιεύονται ἡδη τὸ πρῶτον αἱ τελευταῖαι αὗται εἶνε διαλέξεις τοῦ συγγραφέως εἰς τὰ Πανεπιστήμια Λονδίνου καὶ Βρυξελλῶν.

γ) Νεώτεροι χρόνοι.

H. Busson, γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ βιβλίου τοῦ P. Pomponazzi: «Les causes des merveilles de la nature ou les enchantements.— J. Chaix-Ruy : «Le Jansénisme, Pascal et Port Royal (Paris Alcan).— Ernest Jovy : «Etudes Pascaliennes» (τὸ ἔργον περιλαμβάνει πέντε μελέτας).— B. Landry : «Hobbes» (les grands philosophes βιβλίον γεγραμμένον διὰ τὸ πολὺ κοινόν, εἰς εὐληπτον ὕφος.— P. Duhon (Paris Beauchesne) δημοσιεύει ἀγένδοτον ἔργον τοῦ Fénélon ὑπὸ τὸν τίτλον «Le Gnostique de St. Clément d' Aléxandrie». — M. Blondel : «Une énigme historique, le «vinculum substantiale» d'après Leibniz et l' ébauche d' un réalisme supérieur». — Emile Bréhier : «Histoire de la Philosophie», τόμ. II, la philosophie moderne, le XVIII siècle περὶ τοῦ ὀποίου λέγει ὅτι εἶνε αἰών τῆς καταπτώσεως τοῦ δημιουργικοῦ καὶ συνθετικοῦ πνεύματος· οἱ πνευματικοὶ ήρωες τῆς ἐποχῆς εἶνε ὁ Νεύτων καὶ ὁ Locke, τὸ ὀποῖον σημαίνει: ἀντικαρτεσιανισμὸν καὶ χωρισμὸν ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὸ πνεῦμα. — A. Leroy : «La critique et la religion chez David Hume» (Paris, Alcan). Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ὁ συγγραφεύς, ἐπὶ τῇ βάσει ἐμβριθῶν μελέτης τῶν ἔργων τοῦ Hume, ζητεῖ νὰ καθορίσῃ τὴν στάσιν τοῦ Hume ἔναντι τοῦ προβλήματος τῆς θρησκείας. Ὁ κ. Leroy φρονεῖ δὲν ὁ Κικέρων ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἡσκησε μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ

Hume, ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ Bayle. Τὸ πόρισμα τῆς ἔρεύνης τοῦ κ. I. θὰ ἡδυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν ὡς ἕξης: ὁ Hume δὲν ἦτο θεϊστής οὔτε καὶ εἰλικρινής καίτοι διειλός χριστιανός. Ὁ Hume, πρὸ παντὸς ἀπαδὸς τῆς ἐμπειρικῆς ἐπιστήμης, ἐπρόλαβε τὰ σημερινὰ πρὸς τὴν θρησκείαν σχετιζόμενα προβλήματα. Ζητεῖ τὴν θρησκευτικὴν πεῖραν, καίτοι δέ, ὡς φιλόσοφος, καταρρίπτει τὰς δρθιστικὰς βάσεις τῆς θρησκείας, οὐχ ἦτον παραμένει ὡς ἀνθρωπὸς εἰλικρινής καὶ εὐθὺς ἐν τῇ παραδοχῇ τῆς θρησκείας. Ἡ οκριτικὴ του τοῦ ὄρθιοῦ λόγου τοῦ ἐπιτρέπει: νὰ ἔναζῃ τῇ τὴν πίστιν — ὡς ὑπερλογικὴν πεῖραν — καίτοι δὲ διδιός δὲν ἔχει τὴν πεῖραν ταύτην νὰ τὴν ἐπικαλεῖται μὲ δλην του τὴν δύναμιν — ὡς ἀποκάλυψιν καὶ ὡς ἐσωτερικὸν θαῦμα». — Ch. Serrus: «L'esthétique transcendante et la science moderne» (Paris Alcan). Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔχει ὡς βάσιν μελέτην βραβευθεῖσαν ἐν ἔτει 1927 ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ἥτις εἶχε θέσει τὸ ἐρώτημα: κατὰ πόσον οἱ διεσχυρισμοὶ τῆς ἐννοιολογικῆς αἰσθητικῆς μετερρυθμίσθησαν ἢ ἀντεκρουύσθησαν ὑπὸ τῆς ἐξελίξεως τῆς ἐπιστήμης. Ὁ κ. S. θεωρεῖ δὲι αἱ θεωρίαι του Kant εἶνε ἀπηρχαιομέναι ἥδη, μάλιστα δὲι ἡσαν ἥδη καθ' ἓν ἐποχὴν ἐπροβάλλοντο ὑπὸ του Kant διότι οὔτος παρεγγάρισε τελείως τὰς προόδους τῶν μαθηματικῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν του. — R. Ruyer: «L'humanité de l'avenir d'après Cournot» (Paris, Alcan). — D. Parodi: «Du positivism à l'idealisme; Philosophies d'hier Etudes critiques» εἶνε συλλογὴ ἐξ πραγματειῶν αἱ διοῖαι ἐδημοσιεύθησαν εἰς διάφορα περιοδικά. — Τοῦ ἴδιου: «Du positivism à l'idéalisme, Philosophies d'hier et d'aujourd'hui». Τὸ ἐν μέρος τῶν πραγματειῶν τούτων διευκρινίζει τὴν θέσιν τοῦ συγγραφέως ἀπέναντι συγχρόνων του φιλοσόφων οἷοι οἱ Bergson, Brunschwickq καὶ Meyerson. — M. Gueroult: «L'évolution et la structure de la doctrine de la science chez Fichte (2 τόμοι Paris, δημοσιεύματα τῆς φιλολογικῆς Σχολῆς του Πανεπιστημίου του Στρασβύργου). Τὸ ἔργον τούτο του κ. Gueroult εἶνε ἡ ἐμβριθεστέρα καὶ καλλιτέρα ἔρευνα, τούλαχιστον ἐν Γαλλίᾳ, ἡ ἀφορώσα τὴν ἐξέλιξιν τῆς σκέψεως του Fichte. — Ἔργα του Maine de Biran, μετὰ σημειώσεων κτλ. δημοσιεύθηντα ὑπὸ του P. Tisserand: τόμ. VI καὶ VII περιλαμβάνοντες τὴν φιλοσοφικὴν του ἀλληλογραφίαν.

δ) Ἰστορία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

M. Deshayes: «Découverte de l'inertie; essai sur les lois générales du mouvement de Platon à Galilée» (Paris 1930). — J. Peres, Les sciences exactes (Paris, Boccard). — H. Metzger: «La Chimie» τῆς ἴδιας: «Newton, Stahl, Boerhave et la doctrine chimique». — C. Brunold: «Le problème de l'affinité chimique». — Τοῦ ἴδιου: «L'Entropie, son rôle dans le développement historique de la thermodynamique» (Paris Masson).

Τέλος διάφορα ἀρθρα δημοσιεύθηντα εἰς τὰ διάφορα περιοδικά.

Περὶ Goethe.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τοῦ θανάτου τοῦ Goethe ἡ Revue Philosophique δημοσιεύει ἐν τῷ τεύχει αὐτῆς τῶν μηνὸν Μαρτίου - Ἀπριλίου ἀρθρὸν τῆς κ. G. Bianquis περὶ τοῦ «Urphænomēn» ἐν τῇ σκέψει καὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Goethe. Τὸ Urphænomēn τοῦτο ἀναζητεῖ ἡ συγγραφεὺς εἰς τὰς τρεῖς πηγὰς τῆς γνώσεως ἥμιν
ἥτοι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ καὶ ἐν τῇ ζωῇ.

Ἡ αὐτὴ συγγραφεὺς δημοσιεύει καὶ κριτικὴν τοῦ ἀρτιού ἐκδοθέντος βιβλίου τοῦ Heinrich Rickert περὶ τοῦ Faust τοῦ Goethe. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἔχει παραλειψθῆ ἐξεπίτηδες κάθε φιλοσοφικὴ ἀποψία. Διὰ τὸν Rickert ὁ Faust ἀποτελεῖ ἔργον πλήρες, ἀρτιον καὶ ζῶν· εἶναι ποίημα συμβολικὸν καὶ δχι ποίημα φιλοσοφικόν· εἶναι δρᾶμα καὶ ώς τοιεύτων πρέπει νὰ ἐξετάζεται. Τὸ μόνον κατάλληλον δι' αὐτὸν κριτήριον εἶναι τὸ τῆς δραματικῆς ἐνότητος. Ὁ Faust ὑφίσταται, μετὰ τὴν συμφωνίαν του μὲ τὸν διάδοχον, τρεῖς διαδοχικούς πειρασμούς. Καίτοι ὑποκύπτει καὶ εἰς τοὺς τρεῖς πειρασμούς, σώζεται οὐχ ἡτοι ἐξ αὐτῶν διὰ τῆς ἀδαιμάστου δυνάμεως, ἐνεργείας ἢ ὅποια εἶναι πάντοτε ἔτοιμος νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου. Ὁ οἰκουληρον τὸ δρᾶμα περιστρέφεται περὶ τὴν ἰδέαν τῆς ἐνεργείας, τῆς δράσεως, ἀπὸ τῶν πρώτων λόγων τοῦ Θεοῦ (ἐν τῷ πρωτόγῳ ἐν τῷ οὐρανῷ) περὶ τῆς «δράσεως τοῦ ἀνθρώπου» μέχρι τοῦ ὕμνου τῶν ἀγγέλων οἱ ὅποιοι ἐκθειάζουσιν «ἐκεῖνον τοῦ ὅποιού ἢ ἐνέργεια οὐδέποτε ἐκουράσθη». Ὁ Faust κερδίζει τὸ στοίχημά του διότι τὸ χάνει, διότι ἡ ἵκανοποίησίς του ἢ ὅποια πρόκειται γὰρ σημάνῃ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του εἶναι ἡ ἵκανοποίησίς ἐν τῇ δράσει — τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς ἐκείνου ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀποδείξῃ δι' αὐτὸν δ διάδοχος.

Τὴν πίστιν ταύτην εἰς τὴν δύναμιν τῆς δράσεως τὴν συγδέει ὁ συγγραφεὺς, ἐν τῷ τελευταῖῳ κεφαλαίῳ, πρὸς τὴν γερμανικὴν φιλοσοφίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· πρὸς τὴν πρωτεύουσαν θέσιν τὴν ὅποιαν καταλαμβάνει ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τοῦ Kant ὁ «πρακτικὸς Λόγος» καὶ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τῆς δράσεως τοῦ Fichte. Ὁ συγγραφεὺς τογίζει τὸ γεγονός ὃτι αἱ φιλοσοφικαὶ πεποιθήσεις τοῦ Goethe δὲν ἔχουν τίποτε τὸ διογματικὸν οὔτε τὸ συστηματικὸν καὶ δεικνύει πῶς αἱ περὶ τοῦ σύμπαντος ἴδεαι (Weltanschauung) τοῦ Faust παρακολουθοῦσαι τὴν κίνησιν τῆς σκέψεως αὐτοῦ τούτου τοῦ Goethe: παγθεῖσμὸς ἐν τῷ πρώτῳ μέρει, αἰσθητισμὸς ἐν τῷ ἐπεισοδῷ τῆς Ἐλένης, ἡθικὴ καὶ κοινωνικὴ πίστις εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Faust καὶ τέλος ἐρωτικὸς μυστικισμός. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ἴστορία αὐτοῦ τοῦ Goethe ὁ ὅποιος εἰς ἡλικίαν γένεται ἐπεισοδὸς τοῦ Spinoza, αἰσθητικὸς εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὰς σχέσεις του μὲ τὸν Schiller, ἀγθρωπὸς τῆς δράσεως καὶ τοῦ καθήκοντος κατὰ τὴν ὥραμον ἡλικίαν του καὶ ἐν Weimar καὶ τέλος μυστικιστικὸς λάτρης τοῦ Ἐρωτος ἐν τῇ Ἐλεγείᾳ τοῦ Magdeburg.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Rivista Internazionale di Filosofia del Diritto.

Διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κ. Giorgio del Vecchio.

Καθηγητοῦ ἐν τῷ B. Παρεπιστημώ τῆς Ρόμης.

"Ετος XII, Τεῦχος I.

Περιεχόμενα. — "Ἄρθρα:

Domenico Rende, Il sistema penale sovietico e il sistema penale fascista.

Emilio Albertario, Etica e diritto nel mondo classico latino.

Giorgio del Vecchio, Stato e Società degli Stati.

Giorgio del Vecchio, Postilla.

Giacomo Perticone, La concezione speculativa dell' attività giuridica.

Σημειώματα:

Paolo Silvio Migliori, Tendenze verso il diritto libero nella letteratura giuridica odierna.

Domenico Ant. Cardone, La teoria della rivoluzione.

Revue Philosophique de la France et de l'Etranger.

Διευθυνομένη ὑπὸ L. Levy—Bruhl.

Μέλους τοῦ 'Ινστιτούτου τῆς Γαλλίας.

"Ετος 57ον, Τεύχη 1ον καὶ 2ον.

Περιεχόμενα. — "Ἄρθρα:

Fr. Paulhan, L'homme et sa condition.

Dr. P. Janet, L'hallucination dans le délire de persécution.

C. Chevalley et A. Dandien, Logique hilbertienne et psychologie.

R. Benichou, Contribution à l'étude des hypermnésies et des associations médiates.

*Ἀναλύσεις, κριτικὰ σημειώματα, εἰδήσεις.

Τεύχη 3ον καὶ 4ον.

Περιεχόμενα. — "Ἄρθρα:

L. Lichtenstein, La philosophie des Mathématiques selon M. Emile Meyerson.

E.Y.Δ.Σ.Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

G. Bianquis. L'Urphenomen dans la pensée et dans l'œuvre de Goethe.
G. Hostelet, Aperçu sur les positions des problèmes de l'action.
Dr. P. Janet, Les croyances et les hallucinations.

'Αναλύσεις, κριτικὴ σημειώματα, εἰδήσεις.

- Azzalini (M), La necessità del volere e la reattività sociale. Padova, Cedam, 1931.
- Benda (J), Essai d'un discours cohérent sur les rapports de Dieu et du monde. Paris, Gallimart, 1931.
- Cohen (M), Reason and nature: An essay on the meaning of scientific method, New York, Harcourt, Brace & co, 1931.
- Crutcher (R), Personnality and reason, London, Favil Press, 1931.
- Dingler (H), Philosophie der Logik und Arithmetik. München Rheinhardt, 1931.
- Dunkmann (Prof. D. Karl), Lehrbuch der Soziologie und Sozialphilosophie. J. Dunnhaup, Berlin, 1931.
- Toū lōtou. Archiv für angewandte Soziologie.
- Ebbinghaus, Über die Fortschritte der Metaphysik, 1931. Mohr, Tübingen.
- Faust (A), Der Möglichkeitsgedanke, 1 Teil. Antike Philosophie. Heidelberg, Winter, 1931..
- Franz (E), Goethe als religiöser Denker. Tübingen Mohr, 1931.
- Geinen (H), Dos philosophos sul - americanos S. Paolo, Typ. do Globo, 1931.
- Geymonat (L), Il problema della conoscenza del positivismo. Torino, Bocca, 1931.
- Grebe (W), Erkennen und Zeit. München, Rheinhardt, 1931.
- Guillaumé (P), Psychologie. Alcan, 1931.
- Guille (Dr. Jean Planella), El razonamiento inductivo. Barcelone, j. Sabadell.
- Gurvitch (G), Le temps présent du droit social. Paris, Vrin, 1931.
- Toū lōtou. L'idée du droit social. Paris, Recueil Sirey, 1931.
- Hartmann (Dr. Nicolai), Zum Problem der Realitätsgegebenheit. Berlin, Pan Verlag.
- Horvath (B), Die Gerechtigkeitslehre des Aristoteles. Szeged, 1931.
- Hönigswald (R), Grenzfragen der Erkenntnistheorie, Tübingen, Mohr, 1931.
- Haines (C. G.), The revival of Natural Law concepts. Harvard University Press, 1930.
- Hirsch (Dr. N. D. M.), Genius and creative intelligence. Cambridge (Mass.) Sci-art, 1931.
- Höfle (Alois.), Psychologie. H. P. Tempsky. Wieu.
- Toū lōtou. Logik. H. P. Tempsky. Wien.

- Hüningwald (Richard), Grundfragen der Erkenntnistheorie. Kritisches und systematisches j. Mohr, Tübingen 1931.
- Ingarten (Roman), Das literarische Kunstwerk Halle. Max Niemeyer 1931.
- Kraus (H.), La Morale internationale. Paris Hachette, 1928.
- Kafka (Prof. Gustav), Geschichte der Philosophie σις 38 τόμους. Rheinhardt, München.
- Kaufmann (Dr. Fritz.), Geschichtsphilosophie der Gegenwart, Junker u. Dunnhaupt. Berlin, 1931.
- Keller (Dr. Erich), Das Problem des Irrationalen, ein Wertphilosophischer Idealismus. Junker u. Dunnhaupt. Berlin, 1931.
- Krüger (Gerhard), Philosophie u. Moral in der Kantischen Kritik. Mohr. Tübingen, 1931.
- Krzesinski (A), Une nouvelle philosophie de l'immanence. Alcan, 1931.
- Larenz (K.), Hegels Dialektik des Willens und das Problem der juristischen Persönlichkeit. Tübingen, Mohr, 1931.
- Larenz (K.), Hegel u. das Privatrecht. Göttingen.
- Löser (Dr. A.), Die psychologische Autonomie des organischen Handelns. Berlin, Bornträger, 1931.
- Lynch (A), Brain and Mind. London, Pioneer Press, 1931.
- Larenz (Dr. Karl), Rechts- u. Staatsphilosophie der Gegenwart. Junker u. Dunnhaupt. Berlin, 1931.
- Lehmann (Dr. Gerhard), Geschichte der nachkantischen Philosophie. Junker u. Dunnhaupt. Berlin, 1931.
- Leisegang (H.), Lessings Weltanschauung. Leipzig. Meiner, 1931.
- Locke (J.), An Essay concerning the understanding, knowledge, opinion and assent. Ed. by Rand B. Cambridge (Mass.)
- Laski (N. G.), Liberty in the modern State. Harper and Brothers, 1930.
- Le Fur. Le Saint Siège et le Droit des Gens, 1930.
- Luquet (G-H.), Logique, morale, metaphysique. Alcan, 1931.
- Marchi (V. t.), La Filosofia morale di Em. Kant. Roma. 1931, Casa ed. «del Idealismo realistico».
- Masson-Oursel (P), La philosophie comparée. 2me ed. Alcan, 1931.
- Most (O), Die Ethik I. Brentanos, Münster in. Westf., Helios, 1931.
- Nink (Caspar), Kommentar zu Kants Kritik der reinen Vernunft: Carolus Druck. Frankfurt a' M.
- Perticone (Giacomo). Lineamenti di Filosofia del Diritto. I. Il Diritto e lo Stato. Roma.
- Pierce (Sanders). Collected Papers. Ed. by Ch. Hurtshorne a. Weiss. I Principles of Philosophy. Harvard U. P. 1931.
- Poggi (A), La filosofia di G. F. Herbart; le filosofia dell'azione. Milano, Dante Aligheri, 1932.
- Poty (J. K.), Esquisse d'une philosophie sociale. Alcan, Paris, 1931.

- Piper (J), Die Wirklichkeit u. das wahre nach Thomas von Aquin, Münster (W.) Helios, 1931.
- Poggio (A), Filosofia del Diritto. Gênes, 1930.
- Ralfs (G), Sinn und Sein im Gegenstande der Erkenntnis. Tübingen, Mohr, 1931.
- Rickerdt (H), Goethes Faust. Tübingen, Mohr, 1932.
- Ravidovies (S), L. Feuerbachs Philosophie. Ursprung u. Schicksal. Berlin, 1931.
- Riemer (H), Phänomenologie u. menschliche Existenz. Halle Niemeyer, 1931.
- Stumpo (B), Platone, il Gorgia. Palermo, Trimarchi, 1931.
- Stumpo (B), Problemi introduttivi al Gorgia (Problema della giustizia). Ibid. 1931.
- Schein (J), Zentralistische Organisation u Seelenleben. I. Bd. München Rheinhardt, 1931.
- Schmidt (Dr. F.), Die Theorie der Geisteswissenschaften vom Altertum bis zur Gegenwart. München, Rheinhardt, 1931.
- Schwarz (Dr. F.), Deutsche systematische Philosophie nach ihren Gestaltern. Bd. I. J. u. Dunnhaupt. Berlin, 1931.
- Siegfried (Marek.), Die Dialektik in der Philosophie der Gegenwart. J. Mohr, Tübingen, 1931.
- Sperantia (F), Sur les fondements métaphysiques du droit positif. Ramuri Graiova, 1931.
- Turmel (G), Histoire des Dogmes. I. le peché originel, la redemption, Paris Rieder, 1931.
- Veyga (F. de), La inteligencia y la via. Buenos-Ayres L. j. Rosso 1931.
- Whittaker (Th.), Prolegomena to a new metaphysic. Cambridge U. P. 1931.
- Wilbois (J), La logique du chef d'entreprise, Alcan, 1931.
- Muller (M), Individualité, Causalité, Indeterminisme. Alcan.
- Nicolle (Ch.), Biologie de l'invention. Alcan.